

Sygn. akt VIII U 213/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Graul

Protokolant: st.sekr.sądowy Dorota Laszczuk

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji

przy udziale zainteresowanego M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o ustalenie istnienia bądź nieistnienia ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 5 grudnia 2012 r. nr (...)

oddala odwołanie

/na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VIII U 213/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 grudnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. stwierdził, że M. G. z tytułu umowy zlecenia wykonywanej w siedzibie płatnika, tj. (...) Ośrodka Sportu i Rekreacji jednostka budżetowa w G. lub miejscu prowadzenia przez niego działalności podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, za październik 2009 roku.

Organ rentowy wskazał, iż płatnik składek: (...) gospodarstwo pomocnicze zawarł z M. G. w dniu 20 września 2009 roku umowę zlecenia, z tytułu której wypłacił mu w październiku 2009 roku wynagrodzenie. Od wypłaconego wynagrodzenia rozliczył jedynie składkę na ubezpieczenie zdrowotne, natomiast za miesiąc wrzesień złożył raport imienny z podstawą wymiaru O zł. Organ rentowy wskazał także, iż w dniu 20 września 2009 roku M. G. nie był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przez innego płatnika składek, zatem (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji jednostka budżetowa w G., jako następca prawny (...) Ośrodka Sportu i Rekreacji gospodarstwo pomocnicze na mocy zarządzenia (...) Prezydenta miasta G. z dnia 14 września 2010r., ma obowiązek zgłoszenia M. G. do ubezpieczeń społecznych i rozliczenia składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu wykonywania ww. umowy zlecenia.

/ decyzja k. 9-10 akt ZUS /

W odwołaniu od powyższej decyzji (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji jednostka budżetowa w G. domagał się jej zmiany poprzez orzeczenie, iż M. G. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia zawartej w dniu 20 września 2009 roku. Skarżący zarzucił decyzji z dnia 5 grudnia 2012 roku naruszenie przepisów proceduralnych, tj. art. 77, 80, 107 § 1 i 3 k.p.a. oraz naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez:

- błędne zastosowanie art. 38 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez uznanie, iż istnieje spór co do obowiązku ubezpieczeń, podczas gdy organ mógł samodzielnie rozstrzygnąć tę kwestię bez angażowania skarżącego a z samego materiału prezentowanego przez organ wynika, iż M. G. winien być zobowiązany do opłacenia składek na własne ubezpieczenie,

- niezastosowanie art. 17 ust. 3 ustawy systemowej oraz art. 4 pkt 2d ustawy systemowej, zgodnie z którym płatnikiem składek jest ubezpieczony zobowiązany do opłacenia składek na własne ubezpieczenie społeczne oraz niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 4 in extenso poprzez uznanie, iż jednostka budżetowa z tytułu umowy zlecenia ma status płatnika.

W ocenie skarżącego, organ rentowy błędnie przyjął, że on jako jednostka budżetowa., z tytułu zawartej umowy zlecenia, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne. Zdaniem skarżącego, płatnikiem składek jest M. G., bowiem (...) (Gospodarstwo (...)) dokonał zgłoszenia i odprowadził składkę zgodnie z dyspozycją M. G., który przy zawieraniu umowy zlecenia oświadczył, iż jest związany stosunkiem pracy z podmiotem trzecim.

/odwołanie k. 3 – 7 /

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko w sprawie. Dodatkowo organ rentowy wskazał, iż z ewidencji ubezpieczeń wynika, że M. G. nie posiadał w spornym okresie innych tytułów ubezpieczenia, które wyłączałyby obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy zlecenia. Nadto podał, iż tytułem zlecenia wykonanego w dniu 20 września 2009 roku skarżący wypłacił w październiku 2009 roku M. G. kwotę 120 zł, które podlega obowiązkowi składkowemu. Organ rentowy wskazał, iż przepisy art. 16 i 17 ustawy systemowej określają, kto jest płatnikiem składek i nie ma możliwości umownego przeniesienia takiego obowiązku na drugą stronę stosunku prawnego, natomiast kwestia wprowadzenia płatnika w błąd w zakresie posiadania innego tytułu ubezpieczenia pozostaje poza przedmiotem sporu.

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2013 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego M. G..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 września 2009 roku (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji gospodarstwo pomocnicze w G. zawarł z M. G. umowę zlecenia, na mocy której zainteresowany zobowiązał się wykonać osobiście prace w zakresie obsługi punktu żywieniowego podczas E. (...) G. M. w dniu 20 września 2009 roku. W umowie zlecenia zainteresowany podpisał oświadczenie, że jest zatrudniony w innym podmiocie i osiąga wynagrodzenie wyższe od minimalnego oraz nie wnosi o dobrowolne ubezpieczenie społeczne.

Z tytułu zawartej umowy płatnik składek zgłosił zainteresowanego do ubezpieczenia zdrowotnego. Płatnik składek opłacił składkę zdrowotną z tytułu zawartej umowy. Płatnik składek z tytułu zawartej umowy zlecenia nie zgłosił zainteresowanego do ubezpieczeń społecznych, tj. emerytalnego, rentowego i wypadkowego. W październiku 2009 roku (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji gospodarstwo pomocnicze w G. wypłacił zainteresowanemu wynagrodzenie z tytułu wykonanej umowy zlecenia. W dniu zawarcia umowy zlecenia zainteresowany nie posiadał innych tytułów ubezpieczenia, które wyłączałyby obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy zlecenia oraz nie posiadał statusu ucznia, czy studenta.

Dowód: kserokopia umowy zlecenia – k. nienumerowana akt ubezpieczeniowych, zgłoszenie - k. 1 akt ubezpieczeniowych, wyrejestrowanie – k. 2 akt ubezpieczeniowych, raporty – k. 3, 4 akt ubezpieczeniowych, kserokopia zaświadczenia o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia – k. 8 akt ubezpieczeniowych, pisma ZUS – k. 5, 6 akt ubezpieczeniowych.

Z dniem 31 grudnia 2010 roku gospodarstwo pomocnicze funkcjonujące pod nazwą (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji gospodarstwo pomocnicze w G., działające przy jednostce budżetowej pod nazwą (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji, uległo likwidacji.

Składniki majątkowe, należności i zobowiązania likwidowanego gospodarstwa pomocniczego przejęła jednostka budżetowa jako następca prawny.

Dowód: zarządzenie Prezydenta Miasta G. – k. 42 – 43 akt sprawy.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych. Sąd zważył, że ich prawdziwość i rzetelność nie były kwestionowane przez żadną ze stron sporu, wobec czego i Sąd nie znalazł podstaw, by odmówić im wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie (...) Ośrodka Sportu i Rekreacji jednostka budżetowa w G. należało oddalić.

Należy podnieść, iż zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. W myśl art. 11 ust. 2 wymienionej ustawy, osoby te dobrowolnie podlegają na swój wniosek ubezpieczeniu chorobowemu, natomiast z uwagi na treść art. 12 ust. 1 podlegają one obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu. Zgodnie zaś z art. 13 pkt 2 ww. ustawy, zleceniobiorcy obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Wyjątek od zasady wprowadzonej w art. 6 ust. 1 pkt 4 przewiduje ust. 4 tegoż art. zgodnie z którym osoby określone w ust. 1 pkt 4 nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat. W sytuacji osób które posiadają kilka tytułów do ubezpieczeń jednocześnie, zgodnie z art. 9 cytowanej ustawy, osoba zatrudniona na podstawie umowy zlecenia i posiadająca jednocześnie inny tytuł do ubezpieczeń społecznych, np. umowa o pracę, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom z tego innego tytułu, a z tytułu umowy zlecenia może podlegać ubezpieczeniom społecznym na podstawie dobrowolnego wniosku.

Istotą sporu w niniejszej sprawie jest podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu przez zainteresowanego M. G. z tytułu umowy zlecenia za październik 2009 roku oraz przejście obowiązku zapłaty składek z tego tytułu z (...) Gospodarstwo (...) na (...) jednostkę budżetową.

W ocenie skarżącego, (...) jednostka budżetowa nie ma statusu płatnika składek z tytułu umowy zlecenia a składki z tego tytułu obciążają jedynie zainteresowanego.

Należy podnieść, iż w niniejszej sprawie ustalono w sposób nie budzący wątpliwości, iż zainteresowany w dniu zawarcia umowy zlecenia nie posiadał innych tytułów ubezpieczenia, które wyłączałyby obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy zlecenia. Jak wynika z pism ZUS z dnia 27 sierpnia 2012 roku i 7 września 2012 roku (k. 6 i 7 akt ubezpieczeniowych) w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS brak jest innych tytułów ubezpieczeń zainteresowanego w spornym okresie. Przyjąć zatem należało, iż umowa zlecenia zawarta ze skarżącym

stanowi jedyny tytuł ubezpieczenia. W toku postępowania sądowego potwierdził to także zainteresowany. Nie ma zatem w niniejszej sprawie art. 9 cyt. wyżej ustawy.

Sąd wziął pod uwagę, iż zainteresowany niezgodnie z prawdą podpisał oświadczenie, że jest zatrudniony w innym podmiocie i osiąga wynagrodzenie wyższe od minimalnego, jednakże powyższe nieprawdziwe oświadczenie nie stanowi podstawy do zwolnienia płatnika składek z obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne, gdyż w przypadku braku podstaw do wyłączenia z tego obowiązku, obowiązek ten następuje z mocy ustawy. Żaden przepis powołanej wyżej ustawy nie zwalnia płatnika z tego obowiązku, nawet w przypadku podania nieprawdziwych danych przez pracownika. Jakkolwiek zachowanie zainteresowanego wprowadzającego w błąd pracodawcę jest naganne i w żadnej mierze nie zasługuje na akceptację, nie wyłącza ono jednakże obowiązku płatnika składek - nałożonego z mocy ustawy - obowiązku uiszczenia składek obliczonych zgodnie z treścią art. 16 ust. 1, 1b, 2 i 3.

Jak ustalono, zainteresowany w spornym okresie nie posiadał statusu ucznia, czy też studenta, zatem nie ma do niego zastosowanie wyłączenie z art. 6 ust.4. Tym samym są podstawy do uznania, iż zainteresowany podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, z tytułu zawartej w dniu 20 września 2009 roku umowy zlecenia.

Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, zainteresowany nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek - (...) Ośrodek Sportu i Rekreacji gospodarstwo pomocnicze w G.. Ubezpieczony został zgłoszony jedynie do ubezpieczenia zdrowotnego. Skoro powyższego obowiązku nie dopełniła jednostka zatrudniająca, to obowiązek zapłaty składek przeszedł na następcę prawnego tejże jednostki - (...) jednostkę budżetową, bowiem na mocy § 2 zarządzenia nr (...) z dnia 14 września 2010r. Prezydenta Miasta G. składniki majątkowe, należności i zobowiązania likwidowanego gospodarstwa pomocniczego przejęła (...) jednostka budżetowa. Zgodnie z § 3 tegoż zarządzenia z dniem 1 stycznia 2011r. pracownicy gospodarstwa pomocniczego stali się pracownikami jednostki budżetowej. Zatem, wbrew twierdzeniu skarżącego, nie ma podstaw do uznania, iż jednostka budżetowa nie przejęła obowiązku zapłaty składek. Nie ma także podstaw do uznania, iż (...) jednostka budżetowa, w niniejszym stanie faktycznym, nie ma statusu płatnika składek. Jest płatnikiem, choćby z racji przejęcia zobowiązań, wypełnia także treść art. 4 ust. 2a cyt ustawy, zgodnie z którym płatnikiem składek jest pracodawca - w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami.

Wskazać należy, iż na gruncie regulacji przepisów art. 41 i 46 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, to na płatniku składek ciąży obowiązek obliczania składek, ich potrącania z dochodów ubezpieczonych, rozliczania oraz opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy bezpośrednio do właściwej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zasady odnoszące się do sposobu finansowania poszczególnych składek ubezpieczeniowych, między innymi składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe, unormowane w art. 16 ust.1 i ust.1b, oraz składki na ubezpieczenie chorobowe i rentowe unormowane ust. 2 i ust. 3 ww. ustawy, nie mają wpływu na obowiązek odprowadzania do organu rentowego należności składkowych, który zasadniczo obciąża płatnika składek. Czym innym jest bowiem wewnętrzna relacja zleceniodawca (płatnik) - zleceniobiorca (ubezpieczony) wynikająca z nawiązanego stosunku uzasadniającego objęcie ubezpieczeniem społecznym z tytułu umowy zlecenia, a czym innym zobowiązanie do dokonywania rozliczeń składek ubezpieczeniowych z organem rentowym, przewidziane w bezwzględnie obowiązujących przepisach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Z treści art. 17 ww. ustawy jasno wynika, iż składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1-3,5,6 i 9 -12 tej ustawy (a zatem także za zleceniobiorców przewidzianych w ust.1 pkt. 4), obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w całości płatnicy składek. Źródło finansowania tych należności z rozważanego punktu widzenia ma drugorzędne znaczenie. W treści art. 46 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest mowa o obowiązku opłacania składek, natomiast w art. 17 tej ustawy o przekazywaniu przez płatników całości składek organowi rentowemu. Nie można mieć zatem wątpliwości, że niezależnie od reguł decydujących o finansowaniu składek i sposobie ich rozliczania w relacji zleceniodawca -

zleceniobiorca, to na płatniku składek (zleceniodawcy) ciąży obowiązek uregulowania całej należności składkowej na rzecz organu rentowego.

Odnosząc się do argumentacji skarżącego, dotyczącej wydania przez organ rentowy decyzji z naruszeniem przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, należy wskazać, że nie zasługuje ona na uwzględnienie. W postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a nie przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z czym nie ma możliwości badania w świetle przepisów tego kodeksu prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji. Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (por. uchwały Sądu Najwyższego z 21 listopada 1980r., III CZP 43/80, OSNCP 1981 nr 8, póż. 142, z 27 listopada 1984r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 nr 8, póż. 108 oraz z 21 września 1984r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, póż. 65), jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania. Sąd podziela powyżej wyrażone stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z 28 maja 2002r., II UKN 356/01, OSNP 2004/3/52, przychylając się do stwierdzenia, iż postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej jest samodzielnym postępowaniem administracyjnym ograniczającym się do ustalenia, czy decyzja dotknięta jest jedną z wad wymienionych w art. 156 § 1 pkt 1-7 k.p.a. Rozstrzygnięcie kończące to postępowanie następuje w drodze decyzji (art. 158 § 1 k.p.a.) podejmowanej przez organ administracji publicznej (art. 156 § 1 k.p.a.), toteż orzekanie w tej kwestii przez sąd powszechny byłoby naruszeniem kompetencji właściwego organu administracji publicznej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd wskazuje, że w niniejszym postępowaniu nie może badać naruszeń prawa administracyjnego.

Z powyższych względów Sąd doszedł do przekonania, że zaskarżona decyzja jest zasadna, wobec czego, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z wyżej powołanymi przepisami, orzekł jak w wyroku.

SSO Magdalena Graul